

Підроблення та обіг
підроблених
грошей, цінних
паперів і
платіжних
інструментів.

Проф. Наталія Гуторова

Стаття 199. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, що існують у паперовій формі, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів

1. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту, а також збут незаконно виготовлених, одержаних чи підроблених марок акцизного податку, голографічних захисних елементів, підробленої національної валюти України у виді банкнот чи металевої монети, іноземної валюти, державних цінних паперів, що існують у паперовій формі чи білетів державної лотереї -

караються позбавленням волі на строк від трьох до семи років.

2. Ті самі дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб чи у великому розмірі, -

караються позбавленням волі на строк від п'яти до десяти років з конфіскацією майна.

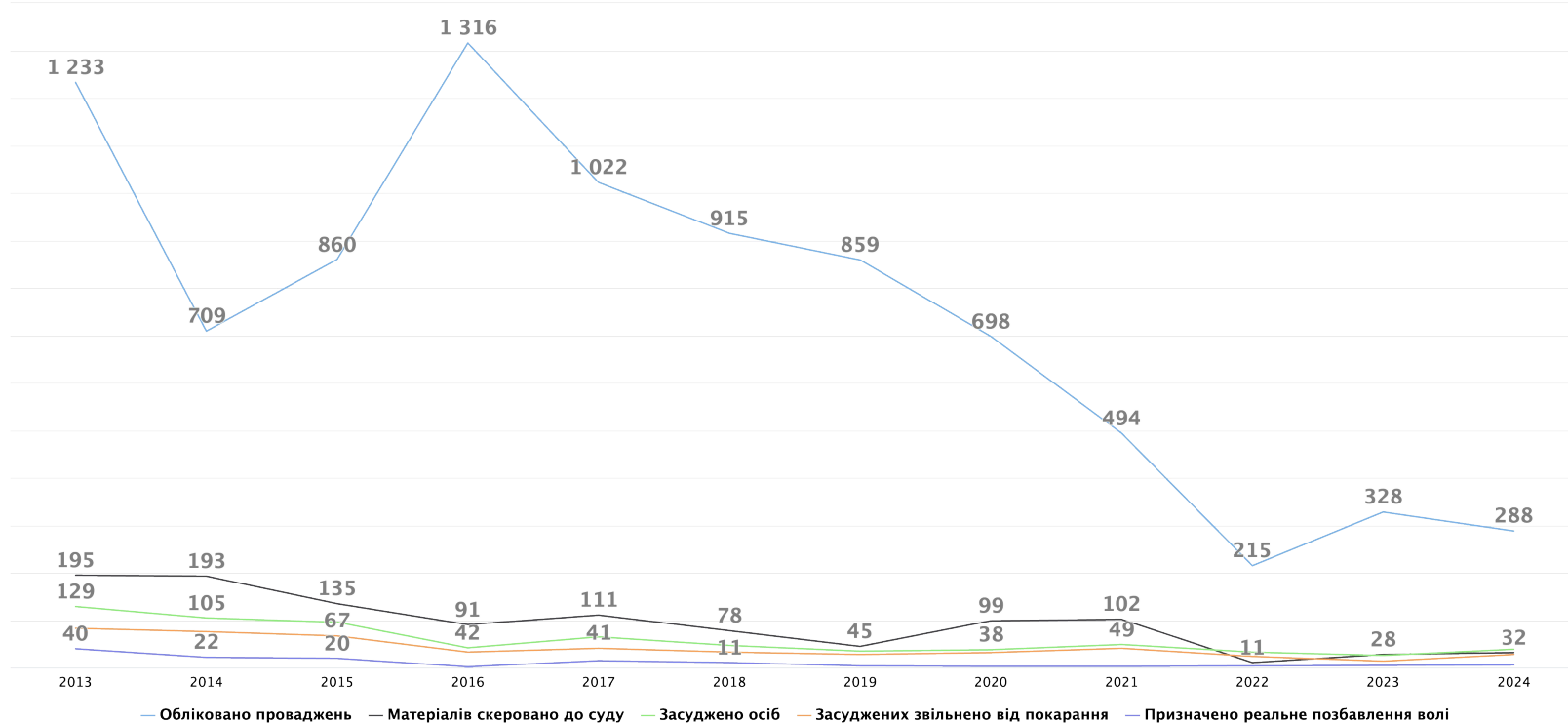
3. Дії, передбачені частинами першою або другою цієї статті, вчинені організованою групою чи в особливо великому розмірі, -

караються позбавленням волі на строк від восьми до дванадцяти років з конфіскацією майна.

Примітка. Дії, передбачені цією статтею, вважаються вчиненими у великому розмірі, якщо сума підробки у двісті і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян; в особливо великому розмірі - якщо сума підробки у чотириста і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян.

Статистична інформація щодо застосування ст. 199 КК України

Обліковано, скеровано до суду, засуджено. Стаття 199. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту або збут підроблених грошей, державних цінних паперів, що існують у паперовій формі, білетів державної лотереї, марок акцизного податку чи голографічних захисних елементів

Створено з CrimeDataLab, 19.11.2025

Види правопорушень

- Внаслідок реформування законодавства на підставі Закону № 5283-УІ від 18.09.12 в ст. 199 КК об'єднані два види правопорушень:
  1. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою збуту, а також збут незаконно виготовленої, одержаної чи **піддробленої національної валюти України у виді банкнот чи металевої монети, іноземної валюти, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї.**
  2. Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту, а також збут незаконно виготовлених, одержаних чи піддроблених **марок акцизного податку, голографічних захисних елементів.**

Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою збуту, а також збут незаконно виготовленої, одержаної чи підробленої національної валюти України у виді банкнот чи металевих монет, іноземної валюти, державних цінних паперів чи білетів державної лотереї

Міжнародно-правові зобов'язання:

- Міжнародна конвенція по боротьбі з підробленням грошових знаків (підписана Женеви 20 квітня 1929 р. членами Ліги Націй та іншими державами, представленими на конференції; набрала чинності 22 лютого 1931 р.; Ратифікована ЦВК Союзу РСР 3 травня 1931 р., ратифікаційна грамота здана на зберігання 13 липня 1931 р., набула чинності для Союзу РСР 17 січня 1932 р.
- Директива Європейського Парламенту та Ради 2014/62/ЄС від 15 травня 2014 року про захист євро та інших валют від підробки шляхом кримінального права та про заміну Рамкового рішення Ради 2000/383/JHA

Характер і ступень суспільної небезпечності визначається:

Якісними і
кількісними
показниками
підробок;

Характером
передбачених ст.
199 КК дій,
вчинених винним.

Об'єкт — кредитно- фінансова система

- У тих випадках, коли очевидна невідповідність грошового знака чи державного цінного папера справжнім виключає їх участь в обігу, а інші обставини справи також свідчать про те, що умисел винної особи був спрямований лише на обман окремих громадян з метою заволодіння їх майном, такі дії мають кваліфікуватись як шахрайство.

Вирок Ужгородського міськрайонного суду Закарпатської обл. від 25 жовтня 2024 року

Відповідно до розробленого плану ОСОБА_3 повинен був придбати сировину, техніку та витратні матеріали до неї для виготовлення підроблених документів - посвідчень водія (на пластиковій основі) з голографічними захисними елементами або без них, придбати засоби зв'язку, за допомогою яких відбуватиметься спілкування з особами, які мають на меті придбати підроблені документи з голографічними захисними елементами, поширити серед кола довірених осіб інформацію про свою спроможність виготовити та продати підроблені документи з голографічними захисними елементами або без них за грошову винагороду, підібрати місце виготовлення підроблених документів, безпосередньо приймати замовлення на виготовлення підроблених документів з голографічними захисними елементами або без них, виготовляти їх, та особисто зустрічатись з клієнтами і віддавати підроблені документи за грошову винагороду.

УХВАЛИВ:

Угоду про визнання винуватості від 08.10.2024 року укладену між обвинуваченим ОСОБА_3, ІНФОРМАЦІЯ_8 та прокурором першого відділу управління процесуального керівництва досудовим розслідуванням та підтримання публічного обвинувачення Департаменту нагляду за додержанням законів Національною поліцією України та органами, які ведуть боротьбу з організованою злочинністю, Офісу Генерального прокурора ОСОБА_13 - затвердити.

Обвинуваченого ОСОБА_3, ІНФОРМАЦІЯ_1 визнати винним у вчиненні кримінальних правопорушень, передбачених ч. 1 ст. [358](#), ч. 3 ст. [358](#), ч. 1 ст. [199](#), ч. 2 ст. [199 КК України](#) та призначити покарання:

-за ч. 1 [ст. 358 КК України](#) у виді у виді арешту строком на 6 (шість) місяців;

-за ч. 3 [ст. 358 КК України](#) - у виді позбавлення волі строком на 3 (три) роки;

-за ч. 1 [ст. 199 КК України](#) - у виді позбавлення волі строком на 3 (три) роки;

-за ч. 2 [ст. 199 КК України](#) - у виді позбавлення волі строком на 5 (п'ять) років без конфіскації майна.

На підставі [ст. 70 КК України](#), шляхом поглинання менш суворого покарання більш суворим остаточно ОСОБА_3 призначити покарання у виді 5 років позбавлення волі без конфіскації майна.

Відповідно до [ст. 75 КК України](#) звільнити ОСОБА_3 від відбування призначеного основного покарання з випробуванням, строком на 3 (три) роки, з покладенням обов'язків, передбачених [ст. 76 КК України](#), а саме періодично з'являтися для реєстрації до уповноваженого органу з питань пробації та повідомляти уповноважений орган з питань пробації про зміну місця проживання, роботи або навчання.

Збут підроблених грошей особою, яка їх добросовісно придбала

В Україні кваліфікується за ст. 199 КК, рівень суспільної небезпечності враховується лише при індивідуалізації покарання.

В деяких країнах Європи (Іспанія, ФРН, Болгарія, Данія, Норвегія та ін.) це діяння утворює привілейований склад злочину.

**Проблемні
аспекти,
пов'язані з
необхідністю
імплементації
положень
Директиви
2014/62/ЄС від
15 травня 2014**

- 1) предметом мають також визнаватися гроші, ще не випущені, але призначені для обігу як законний платіжний засіб;
- 2) виготовлення або зміни фальсифікованих грошей або цінного паперу, незалежно від мети, мають каратися позбавленням волі на строк не менше 8 років;
- 3) окремої криміналізації потребують незаконне виготовлення або обіг:
  - інструментів, виробів, комп'ютерних програм та даних, а також будь-яких інших засобів, спеціально пристосованих для підробки або зміни валюти;
  - елементів захисту, таких як голограми, водяні знаки або інші компоненти валюти, які служать для захисту від підробок;
- 4) Мають бути передбачені кримінально-правові засоби щодо юридичних осіб.

Проект нового Кримінального кодексу

Стаття 6.3.1. Значення термінів, вжитих у цьому Розділі

- гроші – грошові знаки грошової одиниці України, євро, грошові знаки грошових одиниць іноземних держав, які:
  - а) перебувають в обігу та є законним платіжним засобом на території відповідної держави чи групи держав;
  - б) вилучені або вилучаються з обігу, але підлягають обміну на грошові знаки, що перебувають в обігу;
  - в) ще не випущені, але призначені для обігу як законний платіжний засіб;

Проект нового Кримінального кодексу

Стаття 6.3.5. Підроблення грошей

Особа, яка підробила гроші, – вчинила злочин 5 ступеня.

Стаття 6.3.6. Поводження з підробленими грошима

Особа, яка гроші, підроблені іншою особою: 1) набула, зберігала або переміщувала з метою збуту, розміщення чи введення в обіг, 2) збула, 3) розмістила у фінансовій установі або 4) ввела в обіг, – вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.3.7. Підроблення цінного паперу

Особа, яка підробила цінний папір, – вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.3.8. Поводження з підробленим цінним папером

Особа, яка цінний папір, підроблений іншою особою: 1) випустила, 2) набула, зберігала або переміщувала з метою розміщення чи збуту, 3) розмістила або 4) збула, – вчинила злочин 3 ступеня.

Проект НОВОГО Кримінального кодексу

Стаття 6.3.11. Виготовлення засобу, призначеного для підроблення грошей, цінного паперу, платіжного засобу або інструменту чи поводження з ним

Особа, яка елемент захисту або компонент для захисту від підробки, комп'ютерну програму, дані або іншій засіб, спеціально призначений для підроблення грошей, цінного паперу, платіжного засобу чи інструменту:

- 1) виготовила чи виробила,
- 2) набула,
- 3) зберігала,
- 4) переміщувала або
- 5) збула,

– вчинила злочин 3 ступеня.

Проект НОВОГО Кримінального о кодексу

Стаття 6.3.2. Ознаки, що знижують тяжкість злочину на два ступеня

Ознаками, що знижують на два ступеня тяжкість злочинів, передбачених цим Розділом, є вчинення умисного злочину: 1) передбаченого пунктами 2–5 статті 6.3.6, щодо підроблених грошей, які особа на момент їх набуття сприймала як справжні.

Проект НОВОГО Кримінального о кодексу

Стаття 6.3.30. Поводження з підробленими марками акцизного податку

Особа, яка підроблені марки акцизного податку:

- 1) виготовила чи виробила,
- 2) використала при продажі товару,
- 3) набула,
- 4) зберігала,
- 5) переміщувала або
- 6) збула, –
вчинила провину.

Виготовлення, зберігання, придбання, перевезення, пересилання, ввезення в Україну з метою використання при продажу товарів, збуту, а також збут незаконно виготовлених, одержаних чи підроблених марок акцизного податку, голографічних захисних елементів

Невідповідність між караністю готування чи замаху на ухилення від сплати акцизного податку і ухилення від сплати інших видів податків (починаючи з 4 542 000 грн.);

Відсутність регуляторного законодавства щодо виготовлення і обігу голографічних захисних елементів.

Висновок – зазначені предмети мають бути виключені зі ст. 199 КК України

Стаття 200. Незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, електронними грошима, обладнанням для їх виготовлення

1. Підробка документів на переказ, платіжних карток чи інших засобів доступу до банківських рахунків, електронних грошей, а так само придбання, зберігання, перевезення, пересилання з метою збуту підроблених документів на переказ, платіжних карток або їх використання чи збут, а також неправомірний випуск або використання електронних грошей -

карається штрафом від трьох до п'яти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

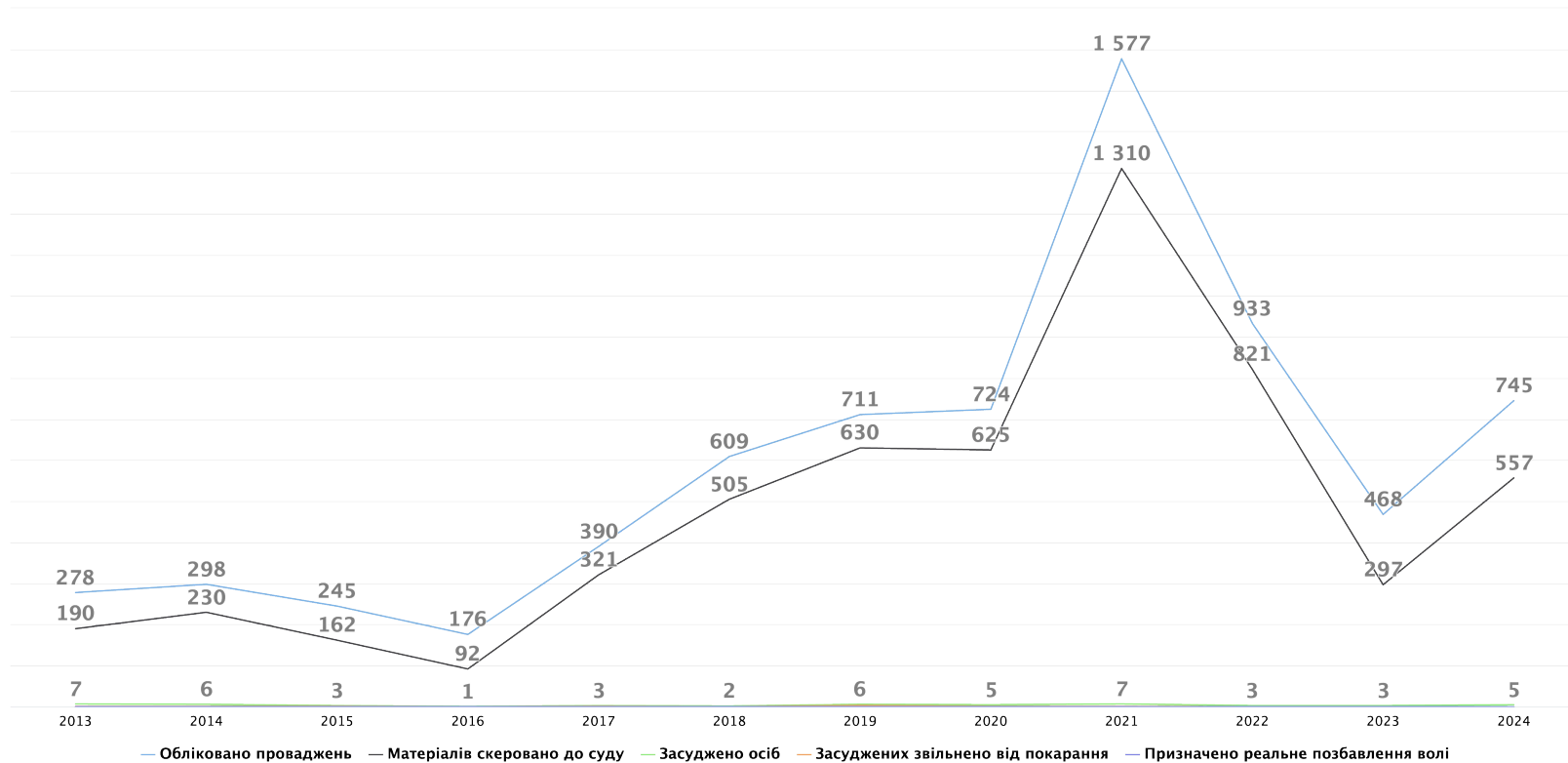
2. Ті самі дії, вчинені повторно або за попередньою змовою групою осіб, -

караються штрафом від п'яти до десяти тисяч неоподатковуваних мінімумів доходів громадян.

Примітка. Під документами на переказ слід розуміти документ в паперовому або електронному виді, що використовується банками чи їх клієнтами для передачі доручень або інформації на переказ грошових коштів між суб'єктами переказу грошових коштів (розрахункові документи, документи на переказ готівкових коштів, а також ті, що використовуються при проведенні міжбанківського переказу та платіжного повідомлення, інші).

Статистична інформація щодо застосування ст. 200 КК України

Обліковано, скеровано до суду, засуджено. Стаття 200. Незаконні дії з документами на переказ, платіжними картками та іншими засобами доступу до банківських рахунків, електронними грошима, обладнанням для їх виготовлення

Створено з CrimeDataLab, 19.11.2025

Предмет кримінального правопорушення

документи на
переказ;

платіжні картки;

інших засобів
доступу до
банківських
рахунків;

електронні
гроші.

Документи на переказ

- документ в паперовому або електронному виді, що використовується банками чи їх клієнтами для передачі доручень або інформації на переказ грошових коштів між суб'єктами переказу грошових коштів (розрахункові документи, документи на переказ готівкових коштів, а також ті, що використовуються при проведенні міжбанківського переказу та платіжного повідомлення, інші).

(Примітка до ст. 200 КК України)

Електронні гроші

- електронні гроші - одиниці вартості, що зберігаються в електронному вигляді, випущені емітентом електронних грошей для виконання платіжних операцій (у тому числі з використанням наперед оплачених платіжних карток багатоцільового використання), які приймаються як засіб платежу іншими особами, ніж їх емітент, та є грошовим зобов'язанням такого емітента електронних грошей;

(п. 14. ч. 1 ст. 1 Закону Про платіжні послуги)

- Постанова НБУ від 29.09.2022 № 210 «Про затвердження Положення про випуск електронних грошей та здійснення платіжних операцій з ними»;
- Постанова НБУ від 24.02.2022 № 18 «Про роботу банківської системи в період запровадження воєнного стану»

16. Банкам-емітентам електронних грошей призупинити здійснення випуску електронних грошей, поповнення електронних гаманців електронними грошима, розповсюдження електронних грошей.

Вирок Калуського міжрайонного суду Івано-Франківської обл. від 20.06.2023

ОСОБА_5 вчинив: неправомірне використання електронних грошей, вчинене повторно; набуття, володіння, використання, розпорядження майном, щодо якого фактичні обставини свідчать про його одержання злочинним шляхом, у тому числі здійсненні фінансових операцій, повторно, знаючи, що таке майно прямо та повністю одержане злочинним шляхом (з використанням платіжних систем «QIWI», «WebMoney», котрі перебувають під заборобою в Україні відповідно до санкційного законодавства, а також платіжних систем «AdvancedCash», « PerfectMoney », «Payeer», « PayPal »).

Вирок Калуського міжрайонного суду Івано-Франківської обл. від 20.06.2023

Затвердити угоду про визнання винуватості від 30.05.2023 кримінальному провадженні № 22023090000000111, укладену між прокурором - начальником відділу нагляду за додержанням законів регіональним органом безпеки Івано-Франківської обласної прокуратури ОСОБА_17, якому надані повноваження прокурора в даному кримінальному провадженні, та підозрюваним ОСОБА_5.

ОСОБА_5 визнати винуватим за ч.2 [ст.200 КК України](#) та за ч.2 [ст.209 КК України](#) та призначити покарання:

- за ч. 2 [ст. 200 КК України](#) - штраф у розмірі 10 000 неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 170 000 (сто сімдесят тисяч) гривень.
- за ч. 2 [ст. 209 КК України](#), із застосуванням ч. 1, ч. 2 [ст. 69 КК України](#), штраф у розмірі 10 500 неоподаткованих мінімумів доходів громадян, що становить 178 500 (сто сімдесят вісім п'ятсот) гривень, без позбавлення права обіймати посади або займатися певною діяльністю, без конфіскації майна.

На підставі ч. 1 [ст. 70 КК України](#), шляхом поглинення менш суворого покарання більш суворим, призначити ОСОБА_5 остаточне покарання - штраф у розмірі 178 500 (сто сімдесят вісім п'ятсот) гривень, без позбавлення права обіймати посади або займатися певною діяльністю, без конфіскації майна.

**Директива (ЄС) 2019/713
Європейського
Парламенту та Ради від
17 квітня 2019 року про
боротьбу з
шахрайством та
підробкою
безготівкових платіжних
засобів та заміну
Рамкового рішення Ради
2001/413/JHA**

Стаття 3

Шахрайське використання безготівкових платіжних інструментів

Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб у разі навмисного скоєння такі дії каралися як кримінальний злочин: а) шахрайське використання викраденого або іншим незаконно привласненого чи отриманого безготівкового платіжного інструменту; б) шахрайське використання підробленого або фальсифікованого безготівкового платіжного інструменту.

**Директива (ЄС) 2019/713
Європейського
Парламенту та Ради від
17 квітня 2019 року про
боротьбу з
шахрайством та
підробкою
безготівкових платіжних
засобів та заміну
Рамкового рішення Ради
2001/413/JHA**

Стаття 4

Правопорушення, пов'язані з шахрайським використанням фізичних безготівкових платіжних інструментів

Держави-члени вживають необхідних заходів для забезпечення того, щоб у разі навмисного скоєння такі дії каралися як кримінальний злочин:

- а) крадіжка або інше незаконне привласнення матеріального безготівкового платіжного засобу;
- б) шахрайське підроблення або фальсифікація матеріального безготівкового платіжного інструменту;
- в) володіння викраденим або іншим незаконно привласненим, або підробленим чи фальсифікованим матеріальним безготівковим платіжним інструментом для шахрайського використання;
- г) придбання для себе або іншої особи, включаючи отримання, привласнення, купівлю, передачу, імпорт, експорт, продаж, транспортування або розповсюдження викраденого, підробленого або фальсифікованого матеріального безготівкового платіжного інструменту з метою шахрайського використання.

Проект нового Кримінального кодексу

Стаття 6.3.9. Викрадення платіжного засобу чи інструменту або його підроблення

Особа, яка платіжний засіб чи інструмент: 1) викрала, 2) незаконно створила або 3) незаконно змінила, – вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.3.10. Поводження з викраденим або підробленим платіжним засобом чи інструментом

Особа, яка платіжний засіб чи інструмент, викрадений, незаконно створений або незаконно змінений іншою особою: 1) набула, 2) зберігала, 3) переміщувала або 4) збула, – вчинила злочин 3 ступеня.

Стаття 6.3.11. Виготовлення засобу, призначеного для підроблення грошей, цінного паперу, платіжного засобу або інструменту чи поведження з ним

Особа, яка елемент захисту або компонент для захисту від підробки, комп'ютерну програму, дані або іншій засіб, спеціально призначений для підроблення грошей, цінного паперу, платіжного засобу чи інструменту: 1) виготовила чи виробила, 2) набула, 3) зберігала, 4) переміщувала або 5) збула, – вчинила злочин 3 ступеня.